

Rechtsbijstand in de bijstand?

Het zal de advocatuur niet zijn ontgaan. Het Europese Hof van Justitie heeft op 7 november 2013 bepaald dat de rechtsbijstandsrichtlijn ("Richtlijn"), waarin het recht op vrije advocaatkeuze is neergelegd, door rechtsbijstandsverzekeraars te beperkt werd gehanteerd. Vóór de uitspraak was het een verzekerde op basis van menig rechtsbijstandspolis slechts in bepaalde gevallen toegestaan een eigen advocaat te kiezen op kosten van de verzekeraar. Door de uitspraak van het Hof mag dat voortaan in iedere procedure, ook als er geen verplichte procesvertegenwoordiging geldt. Wat betekent deze uitspraak voor de rechtspraak, en meer in het bijzonder voor de rechtsbijstandsverzekeraars en de advocatuur?

Door: Yvette Kouwenberg en Floor May

Voor een goed begrip pakken we eerst de rechtsbijstandsrichtlijn erbij. Artikel 4 lid 1 van de Richtlijn bepaalt dat in elke overeenkomst inzake rechtsbijstandverzekering uitdrukkelijk moet worden bepaald dat indien een advocaat of andere persoon die volgens het nationaal recht gekwalificeerd is, wordt gevraagd de belangen van de verzekerde in

een gerechtelijke of administratieve procedure te verdedigen, te vertegenwoordigen of te behartigen, de verzekerde vrij is om deze advocaat of andere persoon te kiezen.

Uitgangspunt van rechtsbijstandsverzekeraars, is dat zaken worden behandeld door eigen juristen, tenzij de polisvoorwaarden of

de verzekeraar zelf bepaalt dat een kwestie aan een externe rechtshulpverlener wordt uitbesteed. In de zaak die uiteindelijk leidde tot de uitspraak van het Hof, wilde een verzekerde van DAS in een arbeidsrechtelijke procedure bijgestaan worden door een door hemzelf gekozen advocaat. DAS wilde de daarmee gemoeide kosten niet vergoeden, omdat er voor de procedure geen verplichte procesvertegenwoordiging gold. De kosten zouden wel vergoed worden als de zaak door een jurist van DAS zou worden behandeld. Hierover is tot aan de Hoge Raad gediscussieerd. De Hoge Raad heeft vervolgens prejudiciële vragen gesteld aan het Hof over de uitleg van artikel 4 lid 1 van de Richtlijn en de (on)verenigbaarheid hiervan met de polisvoorwaarden van DAS.

Ruim

Het Hof stelt, kort gezegd, dat het doel van de Richtlijn is het ruim beschermen van de belangen van verzekerden. Deze doelstelling kan niet kan worden bereikt met een restrictieve uitleg van de polisvoorwaarden, zoals DAS die voorstaat. Wel wijst het Hof erop dat in bepaalde gevallen beperkingen

kunnen worden gesteld aan de kosten die door de verzekeraars worden vergoed. Tevens blijven partijen vrij om bijvoorbeeld een hogere premie overeen te komen indien een verzekerde het recht krijgt zijn eigen advocaat te kiezen.

Wij raadplegen (de website van) DAS: "Als er in de zaak uiteindelijk een gerechtelijke of administratieve procedure gevoerd moet worden, heeft de verzekerde de keuze; hij kan dan in de procedure bijgestaan worden door een juridisch specialist van DAS, of door een door hem zelf gekozen advocaat. [...] In alle gevallen geldt dat alleen DAS bevoegd is om opdrachten te geven aan een advocaat en dat de kosten worden vergoed tot aan het toepasselijk maximumbedrag voor externe kosten." DAS heeft in een recent persbericht aangegeven dat zij vreest voor een stijging van de kosten. Als die kosten vervolgens in premies worden verdisconteerd, is het de vraag of dit de toegankelijkheid tot de rechtshulp ten goede komt, te meer nu er tegelijkertijd wordt bezuinigd binnen de gefinancierde rechtshulp.

Binnen boord

DAS probeert haar klanten blijkens haar website echter zo veel mogelijk binnen boord te houden: "Er zijn juist veel redenen om de specialisten van DAS ook in een gerechtelijke procedure in te schakelen. Zij zijn namelijk sterk gespecialiseerd in een bepaald rechtsgebied, weten daar dus veel van af en hebben ruime praktijkervaring." Daar valt wat voor te zeggen, maar het is de vraag of de rechtsbijstandverzekeraar zich hiermee voldoende onderscheidt ten opzichte van de (gespecialiseerde) advocaten. Daarnaast kunnen wij ons goed voorstellen dat ook andere aspecten dan kwaliteit van belang zijn voor rechtzoekenden, zoals het verschoningsrecht en vertrouwelijkheid. Aspecten die door advocaten (wettelijk) gewaarborgd worden.

Eigen risico

Toch zijn we benieuwd wat er gebeurt als een verzekerde zijn recht op vrije advocaatkeuze inroept. Uit openbare bronnen blijkt dat DAS in dat geval bij de verzekerde een

eigen risico in rekening brengt, in ieder geval bij procedures zonder verplichte procesvertegenwoordiging. Dit eigen risico bedraagt voor particulieren € 250 en voor de zakelijke klanten € 500. Zoals de website van DAS al aangeeft, is er bovendien een plafond aan de externe kosten (van EUR 2.500, EUR 3.000 respectievelijk EUR 5.000, afhankelijk van het soort zaak). Het ziet er naar uit dat de verzekerde hierna zijn eigen portemonnee moet trekken.

Al met al is dus de vraag of rechtsbijstandsverzekerden wel geholpen zijn met de uitspraak van het Hof. Het recht op vrije advocaatkeuze (b)lijkt vooralsnog beslist niet onbegrensd, vooral ook omdat dit financiële gevolgen heeft voor de verzekerden zelf. In deze economische tijden kan dat er toe leiden dat de rechtsbijstandsverzekering wordt opgezegd. Daarmee is overigens niet gezegd dat de advocatuur hier wezenlijk van zal (kunnen) profiteren. De (rechts) praktijk zal het moeten leren. Het lijkt het ABB interessant deze kwestie over een jaar nog eens te evalueren. ■

Advertentie

Bju

**LAW AT WEB, DE MEEST INNOVATIEVE
AANBIEDER VAN JURIDISCHE CURSUSSEN
MET LIVE WEBINARS EN VIDEO'S
INCLUSIEF PO-PUNTEN.**

€ 69 EX BTW
PER PO PUNT

Law AT WEB

www.lawatweb.nl

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN